

Program

Trauma, naděje a iluze. Města na konci druhé světové války a ve víru poválečné transformace.

Mezinárodní konference
konaná u příležitosti 80. výročí
konce druhé světové války

5.–7. května 2025
Clam-Gallasův palác

5.–7. května 2025
Clam-Gallasův palác
Husova 158/20, 110 00 Praha 1 – Staré Město

Pondělí 5. května 2025

- 8:00** Registrace účastníků a občerstvení
- 8:30** **Úvodní slovo (Mramorový sál)**
Ivo Macek (ředitel Muzea Prahy)
Jiří Pospíšil (zastupitel hlavního města Prahy)
Adéla Gjuričová (ředitelka Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR, v.v.i.)
- Opening Session**
Bohuslav Rejzl (Muzeum Prahy)

Přednáškový sál I (Mramorový sál)

- 9:00** **Keynote lecture:**
Resurrection of the oldest Prague Bell
Jana Bělová (Muzeum Prahy)
- Panel I: Města v posledním roce války**
Chair: Zdenko Maršálek
- 9:20–9:40** **Blýskání na zlé časy: operace Bouře a povstání ve Lvově 1944 na pozadí polsko-ukrajinského konfliktu**
David Svoboda (Muzeum paměti XX. století)
- 9:40–10:00** **When Lublin was a capital of Poland. Life in Lublin at the end of World War II**
Adrian Świerbutowski (Jagiellonian University in Cracow)
- 10:15–10:30** **Přestávka**
Chair: Stanislav Kokoška
- 10:30–10:50** **Führer befiehl, wir folgen! Soumrak německé okupační správy očima plzeňského starosty Karla Wilda**
Karel Řeháček (Státní oblastní archiv Plzeň)
- 10:50–11:10** **Povstání v Přerově 1. května 1945 v kontextu obdobných protinacistických vystoupení v průběhu druhé světové války**
Pavel Kopeček (Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta)
- 11:10–11:30** **Letiště Ruzyně. Boje o letiště v květnu 1945 a jeho obnova v prvních poválečných letech**
Michal Plavec (Národní technické muzeum v Praze)
- 11:45–12:45** **Oběd**

Chair: Stanislav Kokoška

12:45–13:05 **Květnové události v Chlumci nad Cidlinou**
Miloš Bernardt (Muzeum paměti XX. století)

13:05–13:25 **Oslobodenie a obnova „Povstaleckej“ Banskej Bystrice v roku 1945**
Lukáš Volentier (Múzeum Slovenského národného povstania)

13:25–13:45 **Iglau versus Jihlava, cesta k moci**
Teresa Urbář (independent researcher)

14:00–14:15 **Přestávka**

Panel II: Poválečná obnova metropole

Chair: Bohuslav Rejzl

14:15–14:35 **The Rebuilding of Warsaw's Old Town and the Development of the Historic District Concept in Early Post-War Poland**
Mikołaj Getka-Kenig (Polish Academy of Sciences)

14:35–14:55 **Justice, Governance, and Reconstruction: Luxembourg City in the Aftermath of WWII**
Jóe Voncken (Université du Luxembourg, Luxembourg Centre For Contemporary and Digital History)

14:55–15:15 **Československé bezpečnostní složky a pobyt Rudé armády v osvobozené Praze v roce 1945**
David Hubený (Národní archiv)

15:15–15:35 **Coordinating Relief: Networks of Towns, Network of Humanitarian Delegations in Europe in the Aftermath of the Second World War**
Camille Meyere (independent researcher)

15:50–16:05 **Přestávka**

Panel III: Města na prahu politických změn

Chair: Magdaléna Šustová

16:05–16:25 **Naděje a iluze na radnicích: proměny městské samosprávy po roce 1945**
Jan Dobeš (Filozofická fakulta UK / Ústav pro soudobé dějiny AV ČR)

16:25–16:45 **Zenkl nebo Vacek. Spor o pražského primátora po květnu 1945**
Jiří Kocián (Ústav pro soudobé dějiny AV ČR)

16:45–17:05 **Místní samospráva a proměny vládnutí v době tzv. třetí republiky: případ Moravské Ostravy**
Lubomír Nenička (Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, Slezská univerzita v Opavě)

17:05–17:25 **Z NOÚZu ctnost. Sjednocené odbory v Československu v roce 1945**
Jiří Pokorný (Pedagogická fakulta UK)

17:25–17:45 **School as a Means of Creating a "New Man": Educational Policy of the Communist Authorities in Zagreb in the Immediate Aftermath of the Second World War**
Tomislav Kardum (Croatian Institute of History Zagreb)

Přednáškový sál II

Panel IV: Paměť války a ideologie v pomníkové kultuře

Chair: Jiří Pokorný

- 9:20–9:40** **Ozveny Slovenského štátu v slovenskom vizuálnom umení po roku 1945**
Katarína Ihringová (Trnavská univerzita v Trnave, Filozofická fakulta)
- 9:40–10:00** **Počátky kultu Rudé armády/Stalina/SSSR v poválečném Československu**
Marie Černá (Ústav pro soudobé dějiny AV ČR)
- 10:15–10:30** **Přestávka**
- 10:30–10:50** **Formování paměti osvobození Československa: pomníkové reprezentace**
Markéta Devátá (Ústav pro soudobé dějiny AV ČR)
- 10:50–11:10** **Competing Memory Politics in Contemporary Subotica (Serbia). Local Cultural Traumas of the World War II**
Viktor Fehér (University of Novi Sad)
- 10:10–11:30** **Pamätníky druhej svetovej vojny v povojnovom Československu: Nástroje pamäti a ideologickej legitimacy**
Petra Hudek (Historický ústav Slovenskej akadémie vied)
- 11:45–12:45** **Oběd**
- Chair: Markéta Devátá
- 12:45–13:05** **Tábor a jeho místa paměti v proměnách doby**
Lenka Vandrovcová (Husitské muzeum v Táboře)
- 13:05–13:25** **Ve Stalinově stínu – Památník osvobození Československa Sovětskou armádou v hlavním městě Praze**
Jan Šindelář (Pedagogická fakulta UK)
- 13:25–13:45** **Pomníky a památníky druhé světové války na Pardubicku**
David Kučera (Pedagogická fakulta UK)
- 13:45–14:05** **Od památky k památníku. Rekonstrukce a využití kostelů zničených za druhé světové války**
Martin Čechura (Muzeum Prahy)
- 14:20–14:35** **Přestávka**
- Panel V: Poválečná obnova malého města**
- Chair: Petr Chlebec
- 14:35–14:55** **Konec Frývaldova, zrod Jeseníku: Transformace pohraničního okresního města v letech 1945–1948**
Ondřej Kolář (Slezské muzeum Opava)
- 14:55–15:15** **První poválečný rok ve Vsetíně**
Pavel Mašláš (Muzeum regionu Valašsko)
- 15:15–15:35** **Obec v pohraničí: budování a činnost poválečných obecních samospráv v pohraničních oblastech českých zemí v roce 1945**
David Kovařík (Ústav pro soudobé dějiny AV ČR)

- 15:35–15:55 „Ať zdechnou!“ Případ tábora Hanke a jeho význam při formování lokálních mocenských elit na území Ostravské expozitury Moravskoslezského ZNV
Lubomír Hlavienka (Slezské muzeum Opava)
- 16:10–16:25 Přestávka
- Panel VI: Osudy osobností na přelomu dvou epoch
Chair: Renáta Kalašová
- 16:25 – 16:45 Pavel Tigrid – zločinec pera. Působení Pavla Tigrida v lidoveckých periodikách
Obzory a Vývoj v období třetí republiky.
Kryštof Zeman (Muzeum paměti XX. století)
- 16:45–17:05 Karel Lutovský: konfident nebo hrdina
Jitka Vandrovcová (Husitské muzeum v Táboře)
- 17:05– 17:25 Na útěku z Letů: Odbojová činnost Josefa Serinka ve světle nově objevených pamětí
Anna Míšková (Muzeum romské kultury)

Přednáškový sál I (Mramorový sál)

- 17:40 Oficiální ukončení prvního dne konference, organizační pokyny
k večernímu programu
- 19:00–21:00 Veřejný program k výročí Pražského povstání
- 21:00–23:00 Večeře

Úterý 6. května 2025

Přednáškový sál I (Mramorový sál)

- Panel VII: Poválečné hospodářství z perspektivy měst
Chair: Zdenko Maršálek
- 8:30–8:50 Markets at the Border. The Commercial Informality between Madrid
and its Suburbs throughout the Immediate Civil Postwar (1940–1952)
Cordon Juan Herce (Universidad Complutense de Madrid)
- 8:50–9:10 Caribbean Migration and Economic Reconstruction in Post-War Britain:
The Role of the Windrush Generation in Urban Development
Léa Payet (Université Paris VIII Vincennes-Saint Denis, Institut d'Histoire
du Temps Présent)
- 9:10–9:30 Post-World War II Nationalization of Swedish Interests
in the Polish Cities (1945–1949)
Robert Andrzejczyk (Józef Piłsudski Museum in Sulejówek)
- 9:30–9:50 From “Aryanization” to Nationalization? Dealing with former Jewish Property
in Cracow, 1945–1948)
Markus Roth (Fritz Bauer Institut, Frankfurt)
- 10:05–10:20 Přestávka

Chair: Magdaléna Šustová

- 10:20–10:40** **Nároky na majetek a průmysl vybudovaný nacisty v Československu po konci války. Příklad Havlíčkova Brodu**
Alena Jindrová (Galerie a muzeum Vysočiny Havlíčkův Brod)
- 10:40 – 11:00** **Mesto Dubnica nad Váhom a dubnická zbrojovka na prelome rokov 1944/1945**
Zdenka Hešterová (Centrum výskumu obdobia neslobody Ústavu Pamäti národa v Bratislave)
- 11:00 – 11:20** **Budování velkého výzkumného ústavu v objektech Vysoké školy báňské v Příbrami (1943–1945): Versuchsanstalt Waffen-Union a jeho poválečná likvidace**
Jan Valenta (Matematicko-fyzikální fakulta, Univerzita Karlova)
- 11:20–11:40** **Odraz války, znárodnění a odsunu v porcelánové produkci na Karlovarsku**
Lenka Merglová-Pánková (Západočeské muzeum v Plzni)
- 11:55–13:00** **Oběd**
- 13:00–14:00** **Komentovaná prohlídka v prostorách Clam-Gallasova paláce**
- Panel VIII: Holokaust v poválečných souvislostech**
Chair: Bohuslav Rejzl
- 14:00–14:20** **City as Belonging: The Case of Post-Genocide Yiddish Communities**
Clémence Pellisier (Trinity College Dublin, Department of Political Science)
- 14:20–14:40** **Židovská Praha po skončení druhé světové války. Mezi traumatem protektorátních let a vizí rekonstrukce**
Blanka Soukupová (Západočeská univerzita v Plzni, Filozofická fakulta / Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií)
- 14:40–15:00** **„Židi von, bude shon!“ Fenomén násilia na predstaviteľoch židovskej komunity v povojnovom období na Slovensku**
Lucia Sotáková (Múzeum Slovenského národného povstania Banská Bystrica)
- 15:00–15:20** **Partizánské hnutí po roku 1945 na Slovensku a s tím spjaté pogromy**
Klaudia Mišovičová (Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnavě)
- 15:30–15:50** **Přestávka**
- Panel IX: Holocaust Memory and Reflections**
Chair: Renáta Kalašová
- 15:50–16:10** **Writing Theresienstadt: Memory, Home, and the Boundaries of Belonging**
Lena-Marie Franke (Universität Regensburg, Forschung am Bohemicum)
- 16:10–16:30** **Vzpomínání na trauma holocaustu v současném českém románu**
Otto Drexler (Kabinet pro studium českého divadla IDU)
- 16:45–17:00** **Přestávka**
- 17:00–18:00** **Osvobození ve zpravodajských šotech ze sbírek Národního filmového archivu**
Jiří Novotný (Národní filmový archiv)
- 18:30** **Recepce, večeře, večerní program**

Přednáškový sál II (Kalábův sál)

Panel X: Poválečná společnost v pohybu

Chair: Bohuslav Rejzl

- 8:30–8:50** **Praha se stává statisícům branou do života míru a spravedlnosti. Město jako křižovatka poválečné repatriace**
Jana Kasíková (Ústav pro soudobé dějiny AV ČR)
- 8:50–9:10** **Sociální rozměr „Akce zámky“ (1945–1947)**
Magdaléna Faltusová (Národní pedagogické muzeum a knihovna Jana Amose Komenského v Praze)
- 9:10–9:30** **Potomci exulantů v Liberci a Nejdku po druhé světové válce**
Romana Fojtová (Technická univerzita v Liberci)
- 9:30–9:50** **The Image of Germans in the Party Press: A Comparative Analysis of the Discourse of the Newspapers “Rudé právo” and “Svobodné slovo” (Second Half of the 1940s)**
ONLINE: Natallia Prystupa (independent researcher; former adjunct of Belarusian State Pedagogical University, Minsk)
- 10:05–10:20** **Přestávka**
- Panel XI: Léta válečná a poválečná z genderové perspektivy**
Chair: Karolína Stegurová
- 10:20–10:40** **Každodennost žen-šlechtičen v Kostelci nad Orlicí 1938–1948**
Lenka Hrdinová (Filozofická fakulta UK)
- 10:40–11:00** **„Sloužití pracujícím ženám“. Problematika tzv. druhé směny v poválečném Československu**
Magdalena Grešová (Filozofická fakulta, Masarykova univerzita v Brně)
- 11:00–11:20** **Konec druhé světové války očima dětí**
Anežka Kubáčová (Ústav českých dějin FF UK; Vojenský historický archiv)
- 11:55–13:00** **Oběd**
- 13:00–14:00** **Komentovaná prohlídka v prostorách Clam-Gallasova paláce**
- Panel XII: Kulturní instituce v období válečném a poválečném**
Chair: Magdaléna Šustová
- 14:00–14:20** **Národní divadlo okupované i vzdorující (příspěvek k dějinám kultury za protektorátu)**
Karolína Stegurová (Národní divadlo)
- 14:20–14:40** **Samospráva a obnova kulturního života v zemském hlavním městě Brně po osvobození**
Marek Krejčí (Center for Slavic Art Studies)
- 14:55–15:10** **Přestávka**

Panel XIII: Filmová a fotografická reflexe válečných událostí

Chair: Tomáš Dvořák

- 15:10–15:30 Filmová produkce v prvních letech znárodněné kinematografie – filmy o období 1938–1945
Petr Bednařík (Fakulta sociálních věd UK)
- 15:30–15:50 Zbigniew Dłubak's Theory of Photograph
Ada Grzelewska (The Krzysztof Kieślowski Film School at Silesian University, Poland)
- 16:25–16:40 Přestávka
- 18:30 Recepce, večeře, večerní program

Středa 7. května 2025

Přednáškový sál II (Kalábův sál)

Panel XIV: Válka a její reprezentace v paměťových institucích

Expozice a výstavy

Chair: Michal Soukup

- 8:30–8:50 Paměť, ideologie a historie. Výzvy vyrovnávání se s dědictvím druhé světové války v paměťových institucích
Viktor Janák (Památník Záměček)
- 9:10–9:30 Proměny expozic Národního památníku druhé světové války od roku 1980 do současnosti a vliv politického dění ve světě na edukaci.
Kamila Poláková – Lukáš Hartoš (Slezské muzeum, Národní památník II. světové války)
- 9:30–9:50 Komentáře, památníky a ideologický balast ve veřejném prostoru aneb peripetie muzea na cestě k výstavě Ostrava(k) v Protektorátu
Petr Chlebec – Jiří Sochorek (Ostravské muzeum)
- 9:50–10:10 The Open-Air Museum Representation and Communication of Everyday Culture in the First Post-War Decades in the Suburban Aarea of the Metropolis of Hamburg in the "Königsberger Straße" Project in the Kiekeberg Open-Air Museum
Stefan Zimmermann (Freilichtmuseum am Kiekeberg)
- 10:25–10:40 Přestávka
- Reflexe války v muzejních sbírkách
Chair: Renáta Kalašová
- 10:40–11:00 Rok 1945 ve sbírce fotografických negativů Muzea Prahy
Jan Jungmann (Muzeum Prahy)

11:00–11:20

Pražské povstání stále živé? Muzeum hlavního města Prahy jako zdroj pramenů, komemorace, festival a (snad) kontroverzí (ve vztahu k Pražskému povstání)

Tomáš Dvořák (Muzeum Prahy)

Využití nových technologií

Chair: Petr Chlebec

11:35–11:55

Vizualizace zaniklých obcí česko-německého pohraničí v rozšířené realitě

František Mužík (Fakulta stavební ČVUT v Praze)

11:55–12:15

Tady, tady se to stalo: Iwalks

Martin Šmok (OpenEye, z.s.)

12:30–12:45

Přestávka

Panel XIV: Poválečné období jako předmět didaktiky

Chair: Magdaléna Šustová

12:45–13:05

„Všichni do práce! Bez konfiskace není přidělu.“ Časopis Osidlování 1946.

Trauma, naděje ve světle a stínu s/Skutečností na severozápadě

Čech (1945–1947)

Josef Márc – Marcela Svejková (FF UJEP Ústí nad Labem, Gymnázium Chomutov / Gymnázium Kadaň)

12:45–13:05

Konec druhé světové války v edukační perspektivě formou pracovního listu

Jan Samohýl (Muzeum paměti XX. století)

Oficiální ukončení konference

